

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Жаңа дәуірдегі мектептегі тәрбие: цифрлық әлемнің әсері

ЖАРИЯЛАНДЫ
07.02.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/175742/>

Әлібек Сатыбалды Арысбекұлы

Түркістан облысы, Жетісай ауданы

«№28 Хиуаз Доспанова атындағы жалпы білім беретін мектеп» КММ

Аға тәлімгер

Цифрлық технологиялардың дамуы қоғамның барлық салаларын, соның ішінде білім беру жүйесін де түбегейлі өзгертті. Әсіресе, мектептегі тәрбие жұмысында цифрлық әлемнің ықпалы өте айқын көрініс табуда. Қазіргі заман оқушылары үшін интернет пен цифрлық технологиялар — бұл тек білім көзі ғана емес, сонымен қатар олардың өмірлік тәжірибесі, қарым-қатынасы, ойлау тәсілі мен құндылықтары қалыптасатын орта. Мектептегі тәрбие процесінде осы жаңа жағдайды ескеру, оны дұрыс пайдалану маңызды.

Цифрлық технологиялар қарым-қатынас тәсілдерін өзгерткенін көруге болады. Әлеуметтік желілер мен мессенджерлердің кеңінен таралуы оқушылардың өзара байланыс жасау стиліне әсер етті. Мектептегі дәстүрлі тұлғааралық қарым-қатынасқа цифрлық коммуникация қосылды. Бұл жағдай оқушылар арасында достық, қарым-қатынас және өзара түсіністік қалыптастырудың жаңа тәсілдерін талап етеді. Сонымен қатар, мұғалімдер мен оқушылар арасындағы байланыстың да жаңа форматы пайда болды, оны тиімді пайдалану үшін арнайы тәрбие жұмысын ұйымдастыру қажет.

Цифрлық әлемнің теріс әсерлерінің бірі — кибербуллинг (онлайн қорқыту). Әлеуметтік желілер мен интернет платформаларының дамуы балалар мен жасөспірімдердің қорқыту, мазалау және ар-намысына тиетін ақпаратқа тап болуы жағдайларын көбейтті. Бұл мәселе мектептерде ерекше назар аударуды қажет етеді. Кибербуллингпен күресу, оның алдын алу үшін оқушыларға интернет этикасы, сандық мінез-құлықтың нормалары туралы ақпарат беру, мұғалімдер мен ата-аналар арасында тығыз ынтымақтастық орнату маңызды.

Жаңа дәуірде оқушыларды цифрлық сауаттылыққа тәрбиелеу, олардың интернетте

өздерін қауіпсіз сезінуін қамтамасыз ету — мектептегі тәрбие жұмысының негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Бұл тақырыпқа ақпараттық қауіпсіздік, жеке деректерді қорғау, интернетте адалдық, алаяқтар мен қаскөйлерден сақтану мәселелері кіреді. Мектептер оқушыларға тек техникалық білім ғана емес, сандық әлемде қауіпсіз жүріс-тұрыс дағдыларын да үйретуі керек. Сонымен қатар, оқушыларға интернеттің жағымсыз әсерлерінен сақтану үшін деректердің сақталуы мен жария болмауын қалай басқару қажеттілігі туралы да түсінік беру керек.

Қазіргі мектептерде түрлі цифрлық құралдар мен платформалар оқытудың тиімділігін арттыруда кеңінен қолданылады. Мұғалімдер әртүрлі интерактивті тақталарды, білім беру ойындарын, мобильді қосымшаларды, онлайн тестілеуді пайдалану арқылы оқушылардың қызығушылығын арттырып, олардың оқу процесін жеңілдетуде. Бұл цифрлық құралдар, егер дұрыс пайдаланылса, оқушының дамуына ғана емес, тәрбие жұмысында да жақсы әсер етуі мүмкін. Мысалы, оқушыларға әртүрлі тақырыптар бойынша зерттеу жүргізуге, пікір алмасуға мүмкіндік беретін онлайн платформалар жастар арасында әлеуметтік жауапкершілік, ынтымақтастық, және шығармашылық қабілеттерді дамытуға көмектеседі.

Цифрлық әлемнің әсері мектептегі тәрбие жұмысын жаңа деңгейге көтеруде. Бұл жерде тек жаңа технологиялар мен құралдарды пайдалану ғана емес, оларды дұрыс басқару, оқушыларды дұрыс бағытта тәрбиелеу маңызды. Мұғалімдер цифрлық әлемдегі өзгерістер мен жаңа мүмкіндіктерді бақылап, оларды оқушылардың тұлғалық дамуына және тәрбие процесіне тиімді қолдануға тырысуы қажет.

Оқушыларды цифрлық мәдениетке тәрбиелеу — заманауи мектептің басты міндеттерінің бірі. Цифрлық мәдениетке тәрбиелеу балаларды тек технологияларды қолдануға үйретумен шектелмейді. Оларға цифрлық ортада этикалық нормаларды сақтау, тұлғалық құндылықтарды құрметтеу, әлеуметтік жауапкершілікті сезіну сияқты мәселелерді түсіндіру қажет. Бұл бағытта мектептегі тәрбие жұмысы оқушылардың жеке тұлғалық қасиеттерін дамытуға, олардың саналы және жауапты азамат болуына бағытталуы тиіс.

Әлеуметтік желілерде өз бейнесін қорғау және жауапкершілікті сезіну мектептегі тәрбие жұмысының маңызды аспектісі болып табылады. Оқушыларға әлеуметтік желілерде қалай өзін-өзі таныту, қалай дұрыс қарым-қатынас жасау, ашық деректерді пайдалану мәселелерін түсіндіру мектептің тәрбиелік міндеттерінің бірі болуы керек. Сонымен қатар, балалар мен жасөспірімдерге цифрлық әлемнің көптеген қиындықтарын түсіндіре отырып, олардың жеке мәліметтерін қорғау, зиянды контенттен аулақ болу туралы білім беру қажет.

Жаңа дәуірде мектептегі тәрбие тек дәстүрлі әдістермен ғана шектелмейді, ол цифрлық әлемнің мүмкіндіктерін тиімді пайдалану, сонымен қатар оның ықпалына дұрыс

жауап беру қажеттілігімен байланысты. Цифрлық әлем мектептегі тәрбие жұмысын біршама өзгертті, бірақ оның теріс әсерін жеңу үшін саналы, жауапкершілікті және білімді ұрпақ тәрбиелеу міндеті бұрынғыдан да маңызды болып отыр. Тәрбие процесі мұғалімдер мен ата-аналардың, мектеп пен қоғамның бірлескен жұмысын талап етеді. Технологиялар дұрыс қолданылса, олар оқушылардың санасын кеңейтуде, шығармашылық қабілеттерін дамытуда және оларды жауапты азамат етіп тәрбиелеуде маңызды рөл атқара алады.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.